

<https://www.printo.it/pediatric-rheumatology/BG/intro>

ЮВЕНИЛЕН ИДИОПАТИЧЕН АРТРИТ

Версия на 2016

1. КАКВО Е ЮИА

1.1. Какво представлява?

Ювенилният идиопатичен артрит (ЮИА) е хронично заболяване, характеризиращо се с персистиращо възпаление на ставите. Типичните признаци на възпаление на ставите са болка, подуване и ограничение на движението. "Идиопатичен" означава, че ние не знаем причината за заболяването и "ювенилен", в този случай, означава, че появата на симптомите обикновено се появява преди 16-годишна възраст.

1.2. Какво означава хронично заболяване?

За едно заболяване се казва, че е хронично, когато подходящото лечение не води непременно до излекуване на заболяването, но води до подобрене на симптомите и резултатите от лабораторните тестове.

Това също така означава, че когато се постави диагнозата, не е възможно да се предскаже колко дълго може да е болно детето.

1.3. Колко често е заболяването?

ЮИА е относително рядко заболяване, засягащо 1-2 на всеки 1000 деца.

1.4. Какви са причините за заболяването?

Нашата имунна система ни предпазва от инфекции, причинени от

различни микроби като вируси или бактерии. Тя е в състояние да разграничи това, което е потенциално чуждо и вредно и трябва да бъдат унищожено, от това което е „свое“ за организмо.

Счита се, че при хроничния артрит има ненормален отговор на имунната система, която частично губи способността си да разграничи "чужди" от "свои" клетки и по този начин атакува компоненти на собственото си тяло, което води до възпаление, например на ставната повърхност. Поради тази причина, заболявания като ЮИА се наричат също "автоимунни", което означава, че имунната система реагира срещу собственото си тяло.

Въпреки това, както при повечето хронични възпалителни заболявания при хората, точните механизми, които причиняват ЮИА са неизвестни.

1.5. Наследствено заболяване ли е?

ЮИА не е наследствено заболяване, тъй като не може да се предава директно от родителите на децата им. Въпреки това има някои генетични фактори, в голямата им част неразкрити, които предразполагат индивидите към болестта. Научната общност е съгласна, че тази болест е резултат от комбинация от генетична предразположеност и излагане на фактори на околната среда (вероятно инфекции). Дори когато има генетична предиспозиция, много рядко има две засегнати деца в едно и също семейство.

1.6. Как се диагностицира?

Диагнозата на ЮИА се основава на наличието и персистирането на артрит и на прецизното изключване на всяко друго заболяване, чрез оценка на анамнезата, лекарски преглед и лабораторни изследвания.

ЮИА е заболяване, което започва преди 16-годишна възраст, симптомите продължават повече от 6 седмици и всички други болести, които могат предизвикват артрит са изключени.

Причината за този 6 - седмичен период е изключването на други форми на преходен артрит като тези, които могат да следват различни инфекции. Терминът ЮИА включва всички форми на продължаващ артрит с неизвестен произход с начало в детска

възраст.

ЮИА включва различни установени форми на артрит (виж по-долу)

1.7. Какво се случва със ставите?

Синовиалната мембрана е тънко вътрешно покритие на ставната капсула, която при артрит става много по-плътна и изпълнена с възпалителни клетки и тъкан и произвежда по-голямо количество ставна течност във вътрешността на ставата. Това причинява подуване, болка и ограничение на движението. Характерен белег на ставното възпаление е скованост в ставите, която настъпва след продължителни периоди на почивка; поради това е особено изразена в сутрин (сутрешна скованост).

Детето често се опитва да намали болката, като държи ставата в полу-сгъната позиция; тази позиция се нарича "анталгична", за да се подчертае фактът, че е насочена към намаляване на болката. Ако продължи по-дълго (обикновено повече от 1 месец), тази ненормална позиция води до скъсяване (контрактура) на мускулите и сухожилията и развитие на флексионна (сгъната) деформация.

Ако не се лекува правилно, ставното възпаление може да причини увреждане чрез два основни механизма: синовиалната мембрана става много задебелена, оточна (с образуването на тъкан известна като синовиален панус) и чрез освобождаване на различни вещества, предизвикващи загуба на ставен хрущял и костно вещество. На рентгенография изглежда като дупки в костта, които се наричат костни ерозии. Продължителното поддържане на анталгична позиция предизвиква мускулна атрофия (загуба на мускули), разтягане или скъсяване на мускулите и меките тъкани, което води до флексионна деформация.